

рано учителът ще ни научи да пѣемъ всички ученици: „Вѣнци хваление увѣнчаемъ седмочислиники славния...“

Въ деня на празника всички ние, ученицитѣ, облѣчени въ най-новитѣ си дрехи, отивахме много рано въ училището, отгдето даскалътъ ни завеждаше наредени въ църквата, носещи иконата св. Кирилъ и Методий, украсена съ вѣнецъ. Още по-първия день училището го украсявахме съ вѣнци. Отъ църквата по сжщия редъ ни отвеждаше учителътъ обратно пакъ въ училището, начело съ свещеницитѣ, и цѣлото село идваше на тържеството. Това тържество се състоеше въ отслужване водосветъ и изпѣване нѣколко училищни пѣсни. Така се пробуждаше постепенно националното съзнание. Защото, колкото и да се поглъщаше вниманието на присжтствуващитѣ отъ обредността на водосвещението, т. е. отъ чисто религиозната страна на това, що ставаше, и да се намираше забавностъ въ нѣколкото изпѣти училищни пѣсни, все пакъ съ това празненство се даваше да се разбере, че и ние имаме свои светци българи и че тия светии, въ безграничната си обичъ къмъ своитѣ братя българи, изнамѣрили българска азбука и започнали просвѣтното дѣло на роденъ езикъ и родна писменостъ.

Него день ние, между другото, пѣехме:

Училища да направимъ,
Къмъ добро да се управимъ,
На свѣта да се прослави
Наши български народъ.

Положението на ученика

Ако се сравни днешното положение на ученика съ миналото, ще се види, че нѣкогашното минало на ученика, особено преди освобождението, представляваше нѣщо примитивно, окаяно, съ лишение почти отъ всичко. Сега за ученика се полагатъ грижи да бжде добре облѣченъ и добре нахраненъ, за което има уредени и безплатни закуски, и обѣди за беднитѣ. А тогава оскъждитѣ бѣха голѣми, и нѣмотията бѣ обща. Въ миналото ученикътъ ще трѣгне за училището задоволенъ само съ коматъ черенъ домашенъ хлѣбъ, безъ всѣка приготвена закуска. Зимно време нѣкои отъ ученицитѣ, които живѣха далеко, си вземаха обѣдъ — *гѣрца* въ училището. За да обѣдватъ, ученицитѣ ще насѣдатъ по голитѣ дѣски и ще си извадятъ храната, която обикновено се носѣше или въ чуздана или вързана въ кърпа. Храната се състоеше отъ хлѣбъ и малко сирене или пастърма, когато се ядѣше блажно; или пѣкъ отъ орѣхи, хошафъ или петмезъ, когато се постѣше. Следъ обѣда всичко ще се посмете и разчисти отъ самитѣ ученици. Тогава всички ученици, както и родителитѣ имъ постѣха презъ всички пости: коледни, великденски, петровски и богородични. Когато пѣкъ не се постѣше, никога въ срѣда и петъкъ не се ядѣше блажно. Облѣклото ни бѣше просто, приготвено отъ домашенъ шаякъ и, често пѣти, шаячнитѣ панталони, кожухчетата, басменитѣ горни ризи, джилеткитѣ или демикотоненитѣ антерийки, се шиеха въ кжщи. Преди освобождението носѣхме фесове съ пискюли. Последнитѣ често ги използвахме за конци. Почти всички ученици носѣхме прости плитки папукчийски обувки, които щомъ се намокрѣха, особено зимно време, заприличваха на кормини. Когато пѣкъ тия обуца се подпетяваха, то за да ги оправимъ, вмѣсто калѣпи, пѣлихме ги съ слама. Краката ни биваха всѣкога измокрени, и това причиняваше чести и много тежки заболявания.